

Publikacja współfinansowana ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

**Rozwijanie, uzupełnianie i aktualizacja informacji o zawodach oraz jej upowszechnianie
za pomocą nowoczesnych narzędzi komunikacji – INFODORADCA+**

INFORMACJA O ZAWODZIE

Strażnik gminny / miejski (541312)

Pracownicy ochrony osób i mienia

**Rozwijanie, uzupełnianie i aktualizacja informacji o zawodach oraz jej rozpowszechnianie
za pomocą nowoczesnych narzędzi komunikacji – INFODORADCA+**

Projekt jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

INFORMACJA O ZAWODZIE

Strażnik gminny / miejski **(541312)**

Pracownicy ochrony osób i mienia

Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, Departament Rynku Pracy

Publikacja opracowana w ramach projektu **Rozwijanie, uzupełnianie i aktualizacja informacji o zawodach oraz jej upowszechnianie za pomocą nowoczesnych narzędzi komunikacji – INFODORADCA+**

Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój, Oś priorytetowa II Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji, Działanie 2.4 Modernizacja publicznych i niepublicznych służb zatrudnienia oraz lepsze dostosowanie ich do potrzeb rynku pracy

PROJEKT NR: POWR.02.04.00-00-0060/16-00

Partnerzy projektu INFODORADCA+:

- DORADCA Consultants Ltd Sp. z o.o., Gdynia
- Instytut Technologii Eksploatacji – Państwowy Instytut Badawczy, Radom
- Instytut Pracy i Spraw Socjalnych, Warszawa
- Centralny Instytut Ochrony Pracy – Państwowy Instytut Badawczy, Warszawa
- PBS Sp. z o.o., Sopot

INFORMACJA O ZAWODZIE

Strażnik gminny / miejski (541312)

© Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, Departament Rynku Pracy, Warszawa 2018

Kopiowanie i rozpowszechnianie w całości lub w części dozwolone wyłącznie za podaniem źródła.

ISBN 978-83-7789-495-8 [572]

Publikacja bezpłatna

Zdjęcie na okładce wykonane przez zespół ekspercki.

SPIS TREŚCI

1. DANE IDENTYFIKACYJNE ZAWODU	3
1.1. Nazwa i kod zawodu (wg Klasyfikacji zawodów i specjalności).....	3
1.2. Nazwy zwyczajowe zawodu.....	3
1.3. Usytuowanie zawodu w klasyfikacjach: ISCO, PKD	3
1.4. Notka metodologiczna, autorzy i eksperci opiniujący	3
2. OPIS ZAWODU.....	4
2.1. Synteza zawodu	4
2.2. Opis pracy i sposobu jej wykonywania	4
2.3. Środowisko pracy (warunki pracy, maszyny i narzędzia pracy, zagrożenia, organizacja pracy).....	5
2.4. Wymagania psychofizyczne i zdrowotne.....	6
2.5. Wykształcenie, tytuły zawodowe, kwalifikacje i uprawnienia niezbędne/preferowane do podjęcia pracy w zawodzie	8
2.6. Możliwości rozwoju zawodowego, awansu i potwierdzania kompetencji	9
2.7. Zawody pokrewne	9
3. ZADANIA ZAWODOWE I WYMAGANE KOMPETENCJE	9
3.1. Zadania zawodowe	9
3.2. Kompetencja zawodowa Kz1: Ochrona porządku publicznego.....	10
3.3. Kompetencje społeczne.....	12
3.4. Profil kompetencji kluczowych dla zawodu.....	12
3.5. Powiązanie kompetencji zawodowych z opisami poziomów Polskiej Ramy Kwalifikacji oraz Sektorowej Ramy Kwalifikacji.....	13
4. ODNIESIENIE DO SYTUACJI ZAWODU NA RYNKU PRACY I MOŻLIWOŚCI DOSKONALENIA ZAWODOWEGO.....	13
4.1. Możliwości podjęcia pracy w zawodzie	13
4.2. Instytucje oferujące kształcenie, szkolenie i/lub potwierdzanie kompetencji w ramach zawodu	14
4.3. Zarobki osób wykonujących dany zawód/daną grupę zawodów	15
4.4. Możliwości zatrudnienia osób niepełnosprawnych w zawodzie.....	16
5. ODNIESIENIE DO EUROPEJSKIEJ KLASYFIKACJI UMIEJĘTNOŚCI/KOMPETENCJI, KWALIFIKACJI I ZAWODÓW (ESCO)	16
6. ŹRÓDŁA DODATKOWYCH INFORMACJI O ZAWODZIE	17
7. SŁOWNIK POJĘĆ	18
7.1. Definicje powiązane z opisem informacji o zawodzie (zawodoznawcze)	18
7.2. Definicje związane z wykonywaniem zawodu (branżowe)	20

1. DANE IDENTYFIKACYJNE ZAWODU

1.1. Nazwa i kod zawodu (wg Klasyfikacji zawodów i specjalności)

Strażnik gminny / miejski 541312

1.2. Nazwy zwyczajowe zawodu

- Strażnik.

1.3. Usytuowanie zawodu w klasyfikacjach: ISCO, PKD

W Międzynarodowym Standardzie Klasyfikacji Zawodów ISCO-08 odpowiada grupie:

- 5414 Security guards.

Według Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD 2007):

- Sekcja O – Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne.

1.4. Notka metodologiczna, autorzy i eksperci opiniujący

Notka metodologiczna

Opis informacji o zawodzie opracowano na podstawie:

- analizy źródeł (akty prawne, klasyfikacje krajowe, międzynarodowe) oraz źródeł internetowych,
- wyników badań i analiz prowadzonych w projekcie SPO RZL (2006-2007) „Opracowanie i upowszechnianie krajowych standardów kwalifikacji zawodowych”,
- analizy opisu zawodu zamieszczonego w wyszukiwarce opisów zawodów na Portalu Publicznych Służb Zatrudnienia,
- badań ankietowych prowadzonych w projekcie INFODORADCA+ w październiku 2018 r.,
- zebranych opinii od recenzentów, członków panelu ewaluacyjnego oraz zespołu ds. walidacji i jakości informacji o zawodach.

Autorzy i eksperci opiniujący

Zespół Ekspertki:

- Krzysztof Gosz – PBS sp. z o.o., Sopot.
- Martyna Kurowska – PBS sp. z o.o., Sopot.
- Piotr Semmerling – Straż Miejska w Wejherowie.
- Piotr Stępień – Straż Miejska w Radomiu.

Zespół ds. walidacji i jakości informacji o zawodzie:

- Wacław Galewski – PBS sp. z o.o., Sopot.
- Magdalena Jackman – PBS sp. z o.o., Sopot.
- Jolanta Religa – Instytut Technologii Eksploatacji – PIB, Radom.
- Daria Siemińska – PBS sp. z o.o., Sopot.
- Krzysztof Symela – Instytut Technologii Eksploatacji – PIB, Radom.

Recenzenci:

- Piotr Gaszewski – Poczta Polska SA, Warszawa.
- Beata Służalska – Społeczna Akademia Nauk, Busko Zdrój.

Panel ewaluacyjny – przedstawiciele partnerów społecznych:

- Mariusz Giełgut – Łomżyńskie Centrum Kształcenia Ustawicznego, Łomża.
- Barbara Zielińska – Stekop SA, Ełk.

Data (rok) opracowania opisu informacji o zawodzie: 2018 r.

WAŻNE:

W tekście opisu informacji o zawodzie występują podkreślenia wybranych określeń wraz z indeksem górnym, który wskazuje numer definicji w słowniku branżowym w punkcie 7.2.

2. OPIS ZAWODU

2.1. Synteza zawodu

Strażnik gminny / miejski wykonuje szeroki zakres zadań interwencyjnych, prewencyjnych, informacyjnych oraz administracyjnych, mających na celu utrzymanie bezpieczeństwa oraz porządku na terenie danego miasta bądź gminy.

2.2. Opis pracy i sposobu jej wykonywania

Opis pracy

Strażnik gminny / miejski odpowiada za podejmowanie czynności interwencyjnych w sytuacjach zakłócania spokoju bądź próbach dewastacji obiektów prywatnych i państwowych.

Uczestniczy w działaniach zabezpieczających przy różnego rodzaju uroczystościach państwowych, religijnych, imprezach sportowych, kulturalnych i rekreacyjnych. Współpracuje z przedstawicielami innych służb, w tym policji, straży pożarnej, służb medycznych i in.

Strażnik gminny / miejski zajmuje się m.in. udzielaniem pouczeń, zwracaniem uwagi, ostrzeganiem oraz stosowaniem innych środków oddziaływania wychowawczego, legitymowaniem osób w celu ustalenia tożsamości, a także nakładaniem grzywien w postępowaniu mandatowym.

Przedmiotem jego pracy jest również usuwanie pojazdów i ich unieruchamianie przez blokowanie kół, w zakresie i trybie określonym w przepisach o ruchu drogowym oraz zabezpieczanie miejsc przestępstw, katastrof lub innych podobnych zdarzeń.

W zawiązku z wykonywaniem swoich zadań strażnik gminny / miejski współpracuje z Policją.

Sposoby wykonywania pracy

Strażnik gminny / miejski, w zależności od stopnia służbowego wykonuje pracę stacjonarnie bądź w terenie. Jego praca polega m.in. na:

- ochronie spokoju i porządku w miejscach publicznych, w tym patrolowaniu miasta pieszo oraz pojazdem służbowym (radiowozem),
- zabezpieczaniu miejsca przestępstwa, katastrofy lub innego podobnego zdarzenia albo miejszc zagrożonych² takim zdarzeniem przed dostępem osób postronnych lub zniszczeniem śladów i dowodów, do momentu przybycia właściwych służb,
- ochronie obiektów komunalnych i urządzeń użyteczności publicznej (w tym obsłudze systemów alarmowych oraz systemów monitoringu miejskiego),
- czuwaniu nad porządkiem i kontrolowaniu ruchu drogowego – w zakresie określonym w przepisach o publicznym transporcie,
- kontrolowaniu publicznego transportu zbiorowego – w zakresie określonym w przepisach o ruchu drogowym,

- konwojowaniu dokumentów, przedmiotów wartościowych lub wartości pieniężnych dla potrzeb gminy,
- doprowadzaniu osób nietrzeźwych do izby wytrzeźwień lub miejsca ich zamieszkania, jeżeli osoby te zachowaniem swoim dają powód do zgorzienia w miejscu publicznym, znajdują się w okolicznościach zagrażających ich życiu lub zdrowiu albo zagrażają życiu i zdrowiu innych osób,
- informowaniu społeczności lokalnej o stanie i rodzajach zagrożeń (np. atmosferycznych, klęsk naturalnych), a także inicjowaniu i uczestnictwie w działaniach mających na celu zapobieganie popełnianiu przestępstw, w tym prowadzeniu akcji informacyjnych dla szkół i placówek oświatowych.

WAŻNE:

Strażnik gminny / miejski spełnia służebną rolę wobec społeczności lokalnej, wykonując swe zadania z poszanowaniem godności i praw obywateli.

Wykonuje zadania w zakresie ochrony porządku publicznego, wynikające z Ustawy o strażach gminnych i aktów prawa miejscowego.

Więcej szczegółowych informacji znajduje się w sekcjach: 3.1. Zadania zawodowe oraz 3.2. Kompetencja zawodowa.

2.3. Środowisko pracy (warunki pracy, maszyny i narzędzia pracy, zagrożenia, organizacja pracy)

Warunki pracy

Strażnik gminny / miejski wykonuje swoją pracę najczęściej na wolnym powietrzu. Może wykonywać również czynności służbowe w pomieszczeniach biurowych, budynkach użyteczności publicznej oraz patrolować miasto w oznakowanych pojazdach służbowych.

Specyfika zawodu wymaga mobilności. Strażnik gminny / miejski może pełnić służbę w swoim rewirze, patrolując pieszo lub w ramach patrolu zmotoryzowanego. Może pełnić służbę razem z policjantami w ramach tzw. patroli mieszanych. W niektórych miastach strażnicy poruszają się również na rowerach służbowych, motocyklach, a nawet konno.

W przypadku uniemożliwiających wykonywanie zadań, strażnik miejski / gminny, może stosować środki przymusu bezpośredniego określone w ustawie o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej⁶,

ma prawo do użycia siły fizycznej, kajdanek, pałki obronnej, psa obronnego, paralizatora elektrycznego, a nawet broni.

Podczas wykonywania czynności służbowych strażnik gminny / miejski jest obowiązany nosić umundurowanie, legitymację służbową, znak identyfikacyjny oraz emblemat gminny.

Więcej informacji znajduje się w sekcji: 4.1. Możliwości podjęcia pracy w zawodzie.

Wykorzystywane maszyny i narzędzia pracy

Strażnik gminny / miejski w działalności zawodowej wykorzystuje m.in.:

- środki przymusu bezpośredniego oraz broń,
- środki transportu (np. samochód, rower, quad),
- środki łączności,
- notatnik i druki służbowe,
- komputer z dostępem do internetu.

Organizacja pracy

Strażnik gminny / miejski jest pracownikiem samorządowym. Nadzór nad jego pracą sprawuje wójt, burmistrz (prezydent miasta). Szczegółową strukturę organizacyjną straży w danej gminie określa regulamin nadawany przez radę gminy.

Praca strażnika gminnego/miejskiego wykonywana jest przeważnie zespołowo, w systemie jedno- lub wielozmianowym. Z uwagi na występowanie sytuacji nieprzewidywalnych, dobowy czas pracy może się wydłużyć. Strażnik gminny / miejski pracuje zgodnie z grafikiem, także w niedziele i święta.

Praca w tym zawodzie wymaga samodzielności, podlega jednak bieżącemu nadzorowi przełożonego – komendanta. Wymaga współdziałania z właściwymi podmiotami w zakresie ratowania życia i zdrowia obywateli, pomocy w usuwaniu awarii technicznych i skutków klęsk żywiołowych oraz innych miejscowych zagrożeń. Chroniąc porządek podczas zgromadzeń i imprez publicznych, strażnik zobowiązany jest do współpracy z ich organizatorami i właściwymi służbami, w szczególności Policją.

Zgodnie z ustawą o strażach gminnych, strażnika gminnego/miejskiego zatrudnia się po raz pierwszy na czas określony nie dłuższy niż 12 miesięcy, w ramach którego odbywa szkolenie podstawowe⁵. Po jego ukończeniu z wynikiem pozytywnym można zatrudnić strażnika na czas określony, nie dłuższy niż 3 lata albo na czas nieokreślony.

Zagrożenia mające wpływ na bezpieczeństwo pracy człowieka

Strażnik gminny / miejski jest narażony na zagrożenia związane z:

- napaścią fizyczną, w tym z użyciem ostrych przedmiotów,
- kontaktem z odpadami oraz innymi substancjami niebezpiecznymi,
- kontaktem z agresywnymi zwierzętami,
- czynnikami bakteriologicznymi,
- wypadkami komunikacyjnymi,
- niewłaściwą obsługą broni palnej.

Do najczęściej występujących w zawodzie chorób zaliczyć można:

- zatrucia ostre lub przewlekłe,
- ostre reakcje alergiczne,
- choroby skóry.

2.4. Wymagania psychofizyczne i zdrowotne**Wymagania psychofizyczne**

Dla pracownika wykonującego zawód **strażnik gminny / miejski** ważne są:

w kategorii wymagań fizycznych

- sprawność fizyczna,
- sprawność narządów równowagi,
- sprawność układu krążenia,
- sprawność układu oddechowego,
- sprawność układu kostno-stawowego,
- sprawność narządu wzroku,
- sprawność narządu słuchu,
- sprawność zmysłu dotyku,
- sprawność układu mięśniowego;

w kategorii sprawności sensomotorycznych

- zmysł równowagi,
- szybki refleks,

- ostrość wzroku,
- ostrość słuchu,
- koordynacja wzrokowo-ruchowa,
- zręczność rąk,
- zręczność palców,
- spostrzegawczość,
- czucie dotykowe,
- rozróżnianie barw;

w kategorii sprawności i zdolności

- zdolność koncentracji uwagi,
- dobra pamięć,
- podzielność uwagi,
- łatwość przechodzenia z jednej czynności na drugą,
- zdolność analizowania sytuacji i podejmowania ryzyka,
- zdolność skutecznego przekonywania,
- zdolność podejmowania szybkich i trafnych decyzji,
- łatwość wypowiadania się w mowie i w piśmie,
- zdolność skutecznego negocjowania,
- zdolność rozwiązywania konfliktów,
- współdziałanie i współpraca w zespole (grupie),
- predyspozycje do postępowania z ludźmi;

w kategorii cech osobowościowych

- komunikatywność,
- gotowość do współdziałania,
- samokontrola,
- odporność emocjonalna,
- odpowiedzialność za innych,
- empatia,
- szacunek do godności człowieka,
- kontrolowanie własnych emocji,
- gotowość do podjęcia ryzyka,
- radzenie sobie ze stresem,
- odwaga,

Więcej informacji znajduje się w sekcjach: 3.3. Kompetencje społeczne; 3.4. Profil kompetencji kluczowych dla zawodu.

Wymagania zdrowotne

Do pracy na stanowisku **strażnika gminnego / miejskiego** wymagany jest dobry stan zdrowia oraz odporność emocjonalna. Bardzo ważna jest pełna sprawność ruchowa oraz zdolność do podjęcia fizycznej interwencji w zakresie samoobrony.

Podjęcie pracy w zawodzie strażnik gminny / miejski wymaga pozytywnego przejścia badań psychologicznych.

Przeciwwskazaniami do wykonywania zawodu są:

- choroby układu oddechowego,
- chorobowe zmiany zwyrodnieniowe kręgosłupa,
- dysfunkcja kończyn górnych w zakresie precyzyjnego chwytania, sięgania, przenoszenia itp.,
- niewydolność układu kostno-stawowego i mięśniowego.

WAŻNE:

O stanie zdrowia i ewentualnych przeciwwskazaniach do wykonywania zawodu orzeka lekarz medycyny pracy.

Więcej informacji znajduje się w sekcji: 4.4. Możliwości zatrudnienia osób niepełnosprawnych w zawodzie.

2.5. Wykształcenie, tytuły zawodowe, kwalifikacje i uprawnienia niezbędne/preferowane do podjęcia pracy w zawodzie

Wykształcenie niezbędne do podjęcia pracy w zawodzie

Obecnie (2018 r.) nie ma szkół oferujących kształcenie w zawodzie **strażnik gminny / miejski**. Preferowane jest ukończenie szkoły policealnej w zawodzie pokrewnym technik ochrony fizycznej osób i mienia.

Tytuły zawodowe, kwalifikacje i uprawnienia niezbędne/preferowane do podjęcia pracy w zawodzie

Zgodnie z obowiązującym aktualnie (2018 r.) wymogami prawa, podjęcie pracy w zawodzie **strażnik gminny / miejski** wymaga ukończenia z wynikiem pozytywnym szkolenia podstawowego. Szkolenie to kończy się egzaminem, który przeprowadza komisja egzaminacyjna powoływana przez właściwego terytorialnie komendanta wojewódzkiego Policji. W przypadku ukończenia szkolenia z wynikiem pozytywnym, wydawane jest świadectwo ukończenia szkolenia podstawowego.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami, do wykonywania pracy strażnika gminnego / miejskiego niezbędne jest:

- ukończenie 21 roku życia,
- posiadanie obywatelstwa polskiego,
- uregulowany stosunek do służby wojskowej,
- korzystanie z pełni praw publicznych,
- nienaganna opinia,
- zaświadczenie o niekaralności za przestępstwa umyślne, w tym skarbowe.

Podjęcie pracy w zawodzie ułatwia ukończenie kwalifikacyjnego kursu zawodowego i zdanie egzaminu organizowanego przez Okręgowe Komisje Egzaminacyjne, potwierdzającego kwalifikację częściową MS.03 Ochrona osób i mienia, wyodrębnioną w zawodzie pokrewnym technik ochrony fizycznej osób i mienia.

Dodatkowymi atutami przy zatrudnieniu strażnika gminnego/miejskiego jest posiadanie:

- zaświadczenia/certyfikatu potwierdzającego ukończenie kursu pierwszej pomocy,
- kursu kwalifikowanego pracownika ochrony,
- kursu obsługi i dostępu do broni,
- szkolenia w zakresie prowadzenia pojazdów uprzywilejowanych⁴.

WAŻNE:

Wymagania kwalifikacyjne względem osób pracujących w zawodzie **strażnik gminny / miejski** reguluje ustawa o strażach gminnych.

Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji w sprawie szkolenia podstawowego strażników gminnych (miejskich) reguluje między innymi zakres programu szkolenia podstawowego strażników gminnych (miejskich), formy szkolenia, warunki i zakres udziału Policji w szkoleniu podstawowym, sposób powoływania, skład i tryb działania komisji egzaminacyjnych.

Więcej informacji znajduje się w sekcji: 4.2. Instytucje oferujące kształcenie, szkolenie i/lub potwierdzanie kompetencji w ramach zawodu.

2.6. Możliwości rozwoju zawodowego, awansu i potwierdzania kompetencji

Możliwości rozwoju zawodowego i awansu

Strażnik gminny / miejski ma możliwość rozwoju zawodowego zgodnie ze ścieżką awansu zawodowego¹ przewidzianą w ustawie o strażach gminnych. Uzyskanie kolejnych stopni awansu zawodowego w zawodzie (strażnik, specjalista, inspektor, kierownik, komendant) powiązane jest m.in. ze stażem pracy oraz dotychczasowym przebiegiem służby.

Pełnienie stanowisk kierowniczych wymaga posiadania wykształcenie wyższego i minimum trzyletniego stażu pracy. Preferowane kierunki to np. prawo oraz administracja.

Możliwości potwierdzania kompetencji

Obecnie (2018 r.) w zawodzie **strażnik gminny / miejski** nie ma możliwości potwierdzania kompetencji zawodowych w edukacji formalnej.

W zależności od stanowiska służbowego, pracodawcy sami organizują szkolenia lub mogą skorzystać z usług szkoleniowych firm komercyjnych lub uczelni wyższych.

Wymagane prawem szkolenie podstawowe strażników gminnych / miejskich kończy się egzaminem, który przeprowadza komisja egzaminacyjna powoływana przez właściwego terytorialnie komendanta wojewódzkiego Policji. Świadectwo ukończenia szkolenia stanowi potwierdzenie kompetencji strażnika.

Kwalifikacje przydatne do wykonywania zawodu, wyodrębnione w zawodzie pokrewnym, dla którego prowadzi się kształcenie w systemie szkolnictwa zawodowego, można potwierdzić przed Okręgową Komisją Egzaminacyjną. W szczególności dotyczy to kwalifikacji MS.03 Ochrona osób i mienia (technik ochrony fizycznej osób i mienia).

Więcej informacji można uzyskać w Bazie Usług Rozwojowych <https://uslugirozwojowe.parp.gov.pl> oraz Zintegrowanym Rejestrze Kwalifikacji <https://rejestr.kwalifikacje.gov.pl>

2.7. Zawody pokrewne

Osoba zatrudniona w zawodzie **strażnik gminny / miejski** może rozszerzać swoje kompetencje zawodowe w zawodach pokrewnych:

Nazwa zawodu pokrewnego zgodnie z Klasyfikacją zawodów i specjalności	Kod zawodu
Pracownik ochrony fizycznej	541307
Strażnik straży marszałkowskiej	541313
Technik ochrony fizycznej osób i mienia ⁵	541315
Operator kontroli bezpieczeństwa	541316
Pracownik obsługi monitoringu	541317

3. ZADANIA ZAWODOWE I WYMAGANE KOMPETENCJE

3.1. Zadania zawodowe

Pracownik w zawodzie **strażnik gminny / miejski** wykonuje różnorodne zadania, do których należą w szczególności:

- Z1 Ochronianie obiektów komunalnych i urządzeń użyteczności publicznej.
- Z2 Pacyfikowanie osób agresywnych oraz doprowadzanie osób nietrzeźwych do izby wytrzeźwień lub miejsca zamieszkania zgodnie z procedurami.

- Z3 Konwojowanie dokumentów³, przedmiotów wartościowych lub wartości pieniężnych na potrzeby gminy.
- Z4 Informowanie społeczności lokalnej o zagrożeniach (np. o klęskach naturalnych) oraz prowadzenie działań profilaktycznych.
- Z5 Współdziałanie z właściwymi organami i instytucjami w zakresie ochrony porządku publicznego oraz podczas imprez masowych.
- Z6 Prowadzenie dokumentacji służbowej związanej z wykonywaniem zadań.

3.2. Kompetencja zawodowa Kz1: Ochrona porządku publicznego

Kompetencja zawodowa Kz1: Ochrona porządku publicznego obejmuje zestaw zadań zawodowych Z1, Z2, Z3, Z4, Z5, Z6, do realizacji których wymagane są odpowiednie zbiory wiedzy i umiejętności.

Z1 Ochranianie obiektów komunalnych i urządzeń użyteczności publicznej	
WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
- Przepisy BHP oraz ppoż. dotyczące pracy w zakresie utrzymywania bezpieczeństwa publicznego; - Przepisy prawne w zakresie uprawnień funkcjonariusza straży gminnej; - Zasady pobierania i zdawania powierzonego sprzętu służbowego; - Zasady utrzymywania powierzonego mienia w dobrym stanie technicznym; - Zasady i procedury związane z patrolowaniem miasta bądź gminy; - Zasady postępowania w zakresie ochrony obiektów i urządzeń użyteczności publicznej; - Systemy zabezpieczeń dostępne w obiektach; - Urządzenia do monitorowania ruchu osobowo-bagażowego; - Zasady postępowania w sytuacjach nadzwyczajnych (pożar, atak terrorystyczny itp.); - Zasady ruchu drogowego.	- Wykorzystywać przepisy w zakresie BHP oraz ppoż. dotyczące pracy w zakresie utrzymywania bezpieczeństwa publicznego; - Pobierać i zdawać sprzęt zgodnie z zasadami przyjętymi w danej jednostce; - Użytkować w sposób prawidłowy powierzony sprzęt; - Chronić obiekty komunalne i urządzenia użyteczności publicznej zgodnie z obowiązującymi przepisami i uprawnieniami straży gminnej; - Patrolować miasto w sposób efektywny i ergonomiczny; - Wykorzystywać systemy techniczne służące do zabezpieczenia ochranianych obiektach; - Informować odpowiednie służby o zagrożeniach i awariach technicznych z zachowaniem obowiązujących zasad i procedur; - Działać w sytuacjach nadzwyczajnych w sposób zgodny z obowiązującymi przepisami, z poszanowaniem godności i praw obywateli; - Czuwać nad porządkiem i kontrolować ruch drogowy w zakresie przewidzianym dla strażnika w przepisach o ruchu drogowym; - Stosować zasady ruchu drogowego podczas wykonywania swoich obowiązków.
Z2 Pacyfikowanie osób agresywnych oraz doprowadzanie osób nietrzeźwych do izby wytrzeźwień lub miejsca zamieszkania zgodnie z procedurami	
WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
- Procedury związane z pacyfikowaniem osób agresywnych; - Przepisy prawa w zakresie doprowadzania osób nietrzeźwych do miejsca zamieszkania bądź izby wytrzeźwień; - Dokumenty potrzebne w sytuacji osadzenia osoby w izbie zatrzymań bądź doprowadzenia do	- Spacyfikować osoby agresywne zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa i z zastosowaniem technik samoobrony; - Wykorzystywać środki przymusu bezpośredniego oraz broń palną zgodnie z przepisami prawa; - Wypełniać dokumentację służbową związaną

miejsca zamieszkania; • Zasady pierwszej pomocy w sytuacji zagrożenia życia lub zdrowia.	z pacyfikacją osób agresywnych oraz doprowadzanie osób nietrzeźwych do miejsca zamieszkania bądź izby wytrzeźwień; • Udzielać pierwszej pomocy osobom potrzebującym takiej pomocy; • Zabezpieczać osoby nieprzytomne do czasu przyjazdu pogotowia.
---	--

Z3 Konwojowanie dokumentów, przedmiotów wartościowych lub wartości pieniężnych na potrzeby gminy

WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
• Przepisy prawa w zakresie konwojowania dokumentów, przedmiotów wartościowych lub wartości pieniężnych; • Rodzaje dokumentacji służbowej wykorzystywanej w procesie konwojowania; • Procedury użycia i wykorzystania środków przymusu bezpośredniego i broni palnej w trakcie konwojowania.	• Konwojować dokumenty, przedmioty wartościowe lub wartości pieniężne z zachowaniem obowiązujących w tym zakresie przepisów prawa; • Rozliczać dokumentację służbową dotyczącą zadań konwojowania; • Wykorzystywać w trakcie konwojowania środki przymusu bezpośredniego oraz broń palną zgodnie z przepisami prawa.

Z4 Informowanie społeczności lokalnej o zagrożeniach (np. klęskach naturalnych) oraz prowadzenie działań profilaktycznych

WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
• Rodzaje zagrożeń, jakie mogą wystąpić na terenie danej gminy / miasta; • System informowania mieszkańców o zagrożeniach działający na terenie gminy / miasta; • Zasady działania systemu zarządzania kryzysowego, w tym kompetencje instytucji i służb zaangażowanych w likwidację zagrożeń; • Rolę działań profilaktycznych w zapewnieniu ochrony porządku publicznego.	• Informować mieszkańców o zagrożeniach z wykorzystaniem systemów funkcjonujących na terenie gminy / miasta; • Rozróżniać rodzaje zagrożeń i dobierać formy i metody informowania społeczności lokalnej na ich temat; • Realizować zadania z zakresu zarządzania kryzysowego z zachowaniem obowiązujących procedur oraz kompetencji instytucji i służb zaangażowanych w likwidację zagrożeń; • Prowadzić działania profilaktyczne (np. pogadanki, pokazy) dla różnych grup uczestników, dotyczące potencjalnych zagrożeń w porządku publicznym.

Z5 Współdziałanie z właściwymi organami i instytucjami w zakresie ochrony porządku publicznego oraz podczas imprez masowych

WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
• Kompetencje instytucji i służb odpowiedzialnych za zachowanie porządku publicznego; • Strukturę wewnętrzną jednostki straży miejskiej lub gminnej; • Przepisy prawne w zakresie zabezpieczania imprez masowych; • Systemy współpracy z innymi podmiotami	• Komunikować się z odpowiednimi służbami oraz organizacjami w zakresie zapewnienia porządku publicznego w mieście zgodnie z ich kompetencjami; • Zgłaszać zauważone nieprawidłowości organizacyjne w funkcjonowaniu jednostki zgodnie ze strukturą organizacyjną straży oraz

odpowiedzialnymi za bezpieczeństwo podczas imprez masowych; • Zasady funkcjonowania środków łączności; • Przepisy prawne w zakresie kodeksu wykroczeń oraz kodeksu karnego.	obowiązującymi procedurami; • Uczestniczyć w zabezpieczaniu imprez masowych we współpracy z uprawnionymi służbami oraz z zachowaniem obowiązujących przepisów; • Wykorzystywać środki łączności do komunikowania się z innymi strażnikami i przedstawicielami innych służb; • Uzyskiwać pomoc od innych służb odpowiedzialnych za bezpieczeństwo w zakresie zagrożenia; • Stosować przepisy kodeksu w sprawach o wykroczenia oraz karnego.
---	--

Z6 Prowadzenie dokumentacji służbowej związanej z wykonywaniem zadań

WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
• Zasady pozyskiwania danych osobowych w związku z prowadzonymi czynnościami służbowymi; • Zasady sporządzania dokumentacji służbowej; • Zasady obiegu dokumentacji służbowej; • Strukturę wewnętrzną jednostki straży miejskiej lub gminnej; • Przepisy wewnętrzne (zarządzenia komendanta) w zakresie pracy strażnika gminnego/miejskiego.	• Legitymować oraz prowadzić czynności służbowe zgodnie z przepisami prawa; • Wypełniać prawidłowo dokumentację służbową; • Wykorzystywać dostępne środki łączności; • Kierować do odpowiednich działów pisma oraz notatki służbowe; • Realizować obowiązki zawodowe zgodnie z przepisami wewnętrznymi straży gminnej / miejskiej.

3.3. Kompetencje społeczne

Pracownik w zawodzie **strażnik gminny / miejski** powinien posiadać kompetencje społeczne niezbędne do prawidłowego i skutecznego wykonywania zadań zawodowych.

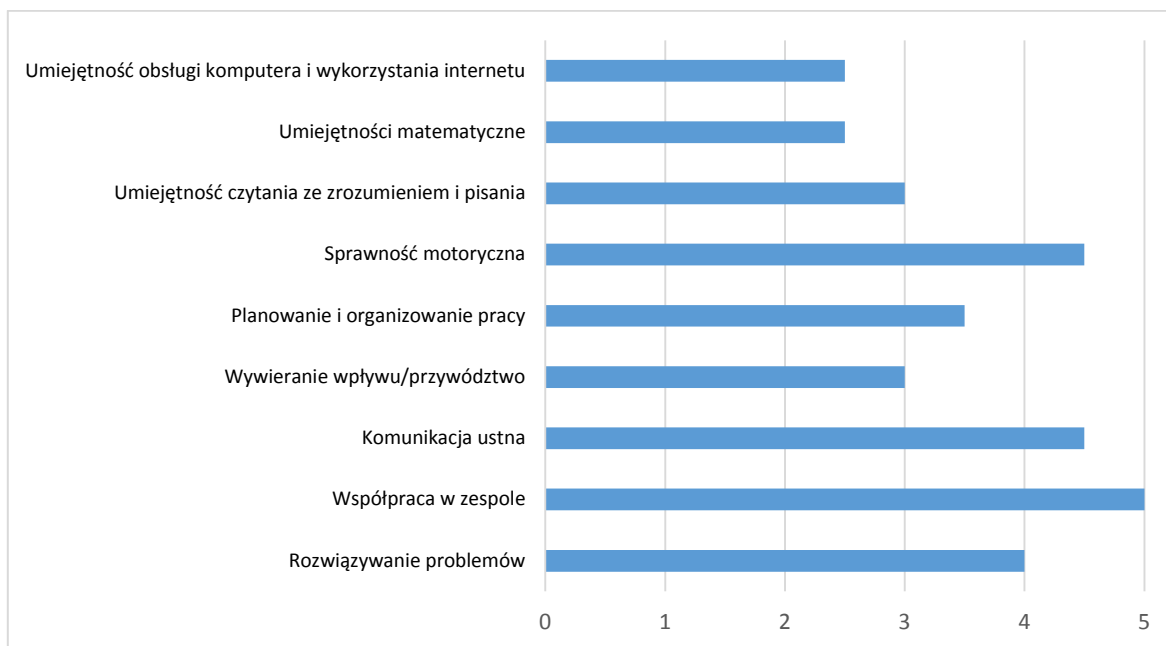
W szczególności pracownik jest gotów do:

- Ponoszenia odpowiedzialności za podejmowane działania w zakresie ochrony porządku publicznego, w tym za bezpieczeństwo ludzi.
- Ponoszenia odpowiedzialności za powierzone mienie.
- Wykonywania zadań z poszanowaniem godności i praw obywateli oraz z empatią.
- Dokonywania oceny zagrożenia zdrowia oraz życia i podejmowania działań adekwatnych do stopnia zagrożenia.
- Funkcjonowania w zespole strażników gminnych / miejskich w różnych miejscach i w różnych warunkach, szczególnie w sytuacjach kryzysowych.
- Kierowania się zasadami zgodnymi z etyką zawodową i obowiązującymi przepisami.
- Dbania o zdrowie i formę fizyczną, warunkującą gotowość do pełnienia służby strażnika gminnego / miejskiego.
- Podnoszenia kompetencji zawodowych w kontekście zmian prawnych i nowych rozwiązań technologiczno-organizacyjnych, właściwych dla działań związanych z zapewnieniem porządku publicznego.

3.4. Profil kompetencji kluczowych dla zawodu

Pracownik powinien mieć zdolność właściwego wykonywania zadań zawodowych i predyspozycje do rozwoju zawodowego. Dlatego wymaga się od niego odpowiednich kompetencji kluczowych. Zostały

one zilustrowane w formie profilu (rys. 1) ukazującego wagę kompetencji kluczowych dla zawodu **strażnik gminny / miejski**.

Rys. 1. Profil kompetencji kluczowych dla zawodu **strażnik gminny / miejski**

Uwaga:

Wykaz kompetencji kluczowych opracowano na podstawie wykazu stosowanego w Międzynarodowym Badaniu Kompetencji Osób Dorosłych – projekt PIAAC (OECD).

3.5. Powiązanie kompetencji zawodowych z opisami poziomów Polskiej Ramy Kwalifikacji oraz Sektorowej Ramy Kwalifikacji

Kompetencje zawodowe pracownika w zawodzie **strażnik gminny / miejski** nawiązują do opisów poziomów Polskiej Ramy Kwalifikacji.

Opis zawodu, zadań zawodowych i wymagań kompetencyjnych może stanowić materiał informacyjny dla przygotowania (lub aktualizacji) opisów kwalifikacji wprowadzanych do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji (ZSK). Więcej informacji:

- Zintegrowany System Kwalifikacji: <http://kwalifikacje.gov.pl>
- Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji: <https://rejestr.kwalifikacje.gov.pl>

4. ODNIESIENIE DO SYTUACJI ZAWODU NA RYNKU PRACY I MOŻLIWOŚCI DOSKONALENIA ZAWODOWEGO

4.1. Możliwości podjęcia pracy w zawodzie

Strażnik gminny / miejski jest zatrudniany wyłącznie przez instytucje samorządowe (urzędy miast bądź urzędy gmin).

Wykaz możliwych stanowisk służbowych strażnika gminnego / miejskiego jest szeroki i zależy między innymi od stażu pracy i posiadanych kwalifikacji.

Zapotrzebowanie na kandydatów do pracy w zawodzie **strażnik gminny / miejski** jest obecnie dość duże, aczkolwiek uzależnione od warunków lokalnych. Szczególne zapotrzebowania na pracowników notuje się w dużych miastach.

WAŻNE:

Zachęcamy do sprawdzenia dostępnych ofert pracy w **Centralnej Bазie Ofert Pracy:**

<http://oferty.praca.gov.pl>

Natomiast aktualizacje informacji o możliwościach zatrudnienia w zawodzie, przyszłe zapotrzebowanie na dany zawód na rynku pracy oraz dodatkowe informacje można uzyskać, korzystając z **polecanych źródeł danych**.

Polecane źródła danych [dostęp: 31.10.2018]:

Ranking (monitoring) zawodów deficytowych i nadwyżkowych:

<http://mz.praca.gov.pl>

<https://www.gov.pl/web/rodzina/zawody-deficytowe-zrownowazone-i-nadwyzkowe>

Barometr zawodów: <https://barometrzwodow.pl>

Wojewódzkie obserwatoria rynku pracy:

Mazowieckie – <http://obserwatorium.mazowsze.pl>

Małopolskie – <https://www.obserwatorium.malopolska.pl>

Lubelskie – <http://lorp.wup.lublin.pl>

Regionalne Obserwatorium Rynku Pracy w Łodzi – <http://obserwatorium.wup.lodz.pl>

Pomorskie – <http://www.porp.pl>

Opolskie – <http://www.obserwatorium.opole.pl>

Wielkopolskie – <http://www.obserwatorium.wup.poznan.pl>

Zachodniopomorskie – <https://www.wup.pl/pl/dla-instytucji/zachodniopomorskie-obserwatorium-ryнку-pracy>

Podlaskie – <http://www.obserwatorium.up.podlasie.pl>

Zielona Linia. Centrum Informacyjne Służb Zatrudnienia:

<http://zielonalinia.gov.pl>

Portal Prognozowanie Zatrudnienia:

www.prognozowaniezatrudnienia.pl

Portal EU Skills Panorama:

<http://skillspanorama.cedefop.europa.eu/en>

Europejski portal mobilności zawodowej EURES:

<https://eures.praca.gov.pl>

<https://ec.europa.eu/eures/public/pl/homepage>

4.2. Instytucje oferujące kształcenie, szkolenie i/lub potwierdzanie kompetencji w ramach zawodu

Kształcenie

Obecnie (2018 r.) w ramach systemu edukacji zawodowej w Polsce nie prowadzi się kształcenia w zawodzie **strażnik gminny / miejski**.

Kształcenie w zawodzie szkolnym (pokrewnym) technik ochrony fizycznej osób i mienia oferują szkoły policealne o rocznym cyklu nauczania.

Możliwe jest również uczestnictwo w kwalifikacyjnych kursach zawodowych (dla dorosłych) w ramach kwalifikacji MS.03 Ochrona osób i mienia, które mogą prowadzić:

- publiczne szkoły prowadzące kształcenie zawodowe,
- niepubliczne szkoły posiadające uprawnienia szkół publicznych, prowadzące kształcenie zawodowe,
- publiczne i niepubliczne placówki kształcenia ustawicznego, placówki kształcenia praktycznego, ośrodki dokształcania i doskonalenia zawodowego,
- instytucje rynku pracy prowadzące działalność edukacyjno-szkoleniową,
- podmioty prowadzące działalność oświatową na podstawie ustawy Prawo przedsiębiorców.

Kwalifikację MS.03 Ochrona osób i mienia potwierdzają (również w trybie eksternistycznym) Okręgowe Komisje Egzaminacyjne.

Osoba pracująca jako strażnik gminny / miejski ma możliwość dalszego kształcenia po ukończeniu technikum i zdaniu matury np. w Wyższej Szkole Bezpieczeństwa Publicznego i Indywidualnego „Apeiron” w Krakowie, która kształci na studiach I i II stopnia oraz studiach podyplomowych na kierunku bezpieczeństwo wewnętrzne.

Szkolenie

Zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa, wymagane szkolenia podstawowe w zawodzie **strażnik gminny / miejski** mogą prowadzić:

- jednostki organizacyjne Policji,
- jednostki straży gminnych / miejskich,
- inne podmioty działające na podstawie przepisów o działalności gospodarczej albo przepisów o systemie oświaty, zgodnie z umową zawartą z wójtem (burmistrzem, prezydentem miasta), dla straży umiejscowionej w strukturze urzędu gminy / miasta, albo komendantem straży dla straży będącej jednostką organizacyjną gminy / miasta.

W zależności od stanowiska służbowego oraz zakresu obowiązków, osoba pracująca w zawodzie strażnik gminny / miejski, może wziąć udział w innych szkoleniach podnoszących jej kwalifikacje, organizowanych przez jednostkę macierzystą bądź przez firmy zewnętrzne.

Przykładowa tematyka szkoleń to:

- kursy udzielania pomocy medycznej,
- kursy technik samoobrony,
- szkolenie z zakresu bezpieczeństwa oraz obsługi urządzeń przymusu bezpośredniego,
- kursy obsługi i dostępu do broni.

Organizatorzy tych szkoleń poświadczają uzyskane przez uczestników kompetencje stosownymi certyfikatami/zaświadczeniami o ukończeniu szkolenia bądź kursu.

WAŻNE:

Więcej informacji o instytucjach oferujących kształcenie, szkolenie i/lub walidację kompetencji w ramach zawodu można uzyskać, korzystając z **polecanych źródeł danych**.

Polecane źródła danych [dostęp: 31.10.2018]:

Szkolnictwo wyższe:

www.wyberzstudia.nauka.gov.pl

Szkolnictwo zawodowe:

<https://www.ore.edu.pl/category/ksztalcenie-zawodowe-i-ustawiczne>

<http://doradztwo.ore.edu.pl/wyberam-zawod>

<https://zrp.pl>

Szkolenia zawodowe:

Rejestr Instytucji Szkoleniowych – <http://www.stor.praca.gov.pl/portal/#/ris>

Baza Usług Rozwojowych – <https://uslugirozwojowe.parp.gov.pl>

Inne źródła danych:

Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji – <https://rejestr.kwalifikacje.gov.pl>

Bilans Kapitału Ludzkiego – <https://bkl.parp.gov.pl>

Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji – <http://www.frse.org.pl>, <http://europass.org.pl>

Learning Opportunities and Qualifications in Europe – <https://ec.europa.eu/ploteus>

4.3. Zarobki osób wykonujących dany zawód/daną grupę zawodów

Obecnie (2018 r.) wynagrodzenie osób pracujących w zawodzie **strażnik gminny / miejski** mieści się najczęściej w przedziale od 2650 zł do 3870 zł brutto miesięcznie.

Zróżnicowanie zarobków związane jest z:

- regulaminem wynagrodzeń obowiązującym w danej instytucji,
- stopniem zawodowym,

- stażem pracy,
- zakresem obowiązków,
- terenem zatrudnienia (w mieście wojewódzkim zarabia się więcej niż w gminach).

Dodatkowo strażnik gminny / miejski może otrzymać:

- trzynastą pensję,
- nagrody pieniężne za wzorowo wykonywaną pracę,
- nagrody pieniężne okolicznościowe,
- ekwiwalent za pranie munduru.

WAŻNE:

Zarobki osób wykonujących dany zawód/grupę zawodów są orientacyjne i mogą szybko stracić aktualność. Dlatego na bieżąco należy sprawdzać, jakie zarobki oferuje rynek pracy, korzystając z **polecanych źródeł danych**.

Polecane źródła danych [dostęp: 31.10.2018]:

Wynagrodzenie w Polsce według danych GUS:

<http://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/rynek-pracy/pracujacy-zatrudnieni-wynagrodzenia-koszty-pracy>

Przykładowe portale informujące o zarobkach:

<https://wynagrodzenia.pl/gus>

<https://wynagrodzenia.pl/kategoria/zarobki-na-stanowiskach-i-szczegolach>

<https://sedlak.pl/raporty-placowe>

<https://zarobki.pracuj.pl>

<https://www.forbes.pl/ogolnopolskie-badanie-wynagrodzen>

<https://www.kariera.pl/wynagrodzenia>

4.4. Możliwości zatrudnienia osób niepełnosprawnych w zawodzie

W zawodzie **strażnik gminny / miejski** możliwe jest zatrudnienie osób z niepełnosprawnością.

Warunkiem niezbędnym jest identyfikacja indywidualnych barier i dostosowanie technicznych i organizacyjnych warunków środowiska oraz stanowiska pracy do potrzeb zatrudnienia osób:

- z wadami i dysfunkcją wzroku (04-O), w przypadku możliwości skorygowania ich szklami optycznymi lub soczewkami kontaktowymi.

WAŻNE:

Decyzja o zatrudnieniu osoby z jakimkolwiek rodzajem niepełnosprawności może być podjęta wyłącznie po indywidualnej konsultacji z lekarzem medycyny pracy.

5. ODNIESIENIE DO EUROPEJSKIEJ KLASYFIKACJI UMIEJĘTNOŚCI/KOMPETENCJI, KWALIFIKACJI I ZAWODÓW (ESCO)

Europejska klasyfikacja umiejętności/kompetencji, kwalifikacji i zawodów (European Skills/Competences, Qualifications and Occupations – ESCO) jest narzędziem łączącym rynek edukacji z rynkiem pracy. ESCO jest częścią strategii „Europa 2020”. W klasyfikacji określono i uszeregowano umiejętności, kompetencje, kwalifikacje i zawody istotne dla unijnego rynku pracy oraz kształcenia i szkolenia. Tworzenie europejskiego rynku pracy, a w przyszłości wspólnego obszaru kształcenia ustawicznego wymaga, aby zdobywane przez jednostki umiejętności oraz kwalifikacje były zrozumiałe oraz łatwo porównywalne między krajami, a także – by promowały mobilność wśród pracowników.

Obecnie (2018 r.) klasyfikacja ESCO jest dostępna w 27 językach (w 24 językach UE, islandzkim, norweskim i arabskim) za pośrednictwem platformy ESCO:

<https://ec.europa.eu/esco/portal/home>

Klasyfikacja ESCO została oparta na trzech filarach i pokazuje w sposób systematyczny relacje między nimi:

- **Zawody:** <https://ec.europa.eu/esco/portal/occupation>
- **Umiejętności/Kompetencje:** <https://ec.europa.eu/esco/portal/skill>
- **Kwalifikacje:** <https://ec.europa.eu/esco/portal/qualification>

6. ŹRÓDŁA DODATKOWYCH INFORMACJI O ZAWODZIE

Podstawowe regulacje prawne:

Stan prawny na dzień: 31.10. 2018 r.

- Ustawa z dnia 10 maja 2018 r. o ochronie danych osobowych (Dz. U. poz. 1000, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 996, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 986, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 24 maja 2013 r. o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 1834).
- Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 1265, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. o strażach gminnych (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 928).
- Ustawa z dnia 20 czerwca 1997 r. – Prawo o ruchu drogowym (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 1990).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 18 sierpnia 2017 r. w sprawie szczegółowych warunków i sposobu przeprowadzania egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie (Dz. U. poz. 1663).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 31 marca 2017 r. w sprawie podstawy programowej kształcenia w zawodach (t.j. Dz. U. poz. 860, z późn. zm.).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 13 marca 2017 r. w sprawie klasyfikacji zawodów szkolnictwa zawodowego (t.j. Dz. U. poz. 622, z późn. zm.).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 13 kwietnia 2016 r. w sprawie charakterystyk drugiego stopnia Polskiej Ramy Kwalifikacji typowych dla kwalifikacji o charakterze zawodowym – poziomy 1–8 (t.j. Dz. U. poz. 537).
- Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 7 sierpnia 2014 r. w sprawie klasyfikacji zawodów i specjalności na potrzeby rynku pracy oraz zakresu jej stosowania (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 227).
- Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 5 sierpnia 2010 r. w sprawie badań psychologicznych strażników gminnych (miejskich) (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 903).
- Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 17 grudnia 2009 r. w sprawie szkolenia podstawowego strażników gminnych (miejskich) (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 1511).

Literatura branżowa:

- Bojarski M., Radecki W.: Kompendium dla straży gminnych (miejskich). WUW, Wrocław 1997.
- Gierszewski J., Bezpieczeństwo wewnętrzne. Difin, Warszawa 2013.
- Rojtek R.: Straże gminne (miejskie), zasady ogólne działania – poradnik. Tarbonus, Warszawa 2010.
- Rojtek R.: Straże gminne (miejskie), zasady praktyczne działania – poradnik. Tarbonus, Warszawa 2010.
- Rojtek R.: Straże gminne (miejskie), zasady szczególne działania – poradnik. Tarbonus, Warszawa 2010.

Zasoby internetowe [dostęp: 31.09.2018]:

- Baza danych standardów kwalifikacji/kompetencji zawodowych i modułowych programów szkoleń: <ftp://kwalifikacje.praca.gov.pl>
- Informator dotyczący egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie technik ochrony fizycznej osób i mienia
https://cke.gov.pl/images/_EGZAMIN_ZAWODOWY/informatory/formula_2017/541315.pdf
- Projekt Zintegrowany System Kwalifikacji: <http://kwalifikacje.edu.pl>
- Portal Asystent BHP: <https://asystentbhp.pl>
- Portal Wyższej Szkoły Bezpieczeństwa Publicznego i Indywidualnego „Apeiron” w Krakowie
<https://apeiron.edu.pl/pl/>
- Serwis Policji: <http://policja.pl/>
- Standardy orzecznictwa lekarskiego ZUS: <http://www.zus.pl/lekarze/publikacje/standardy-orzecznictwa-lekarskiego-zus>
- Strona internetowa Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji:
<https://www.mswia.gov.pl/pl/bezpieczenstwo/straze-gminne-miejskie/8063,Akty-prawne.html>
- Wyszukiwarka opisów zawodów: <http://psz.praca.gov.pl/rynek-pracy/bazy-danych/klasyfikacja-zawodow-i-specjalnosci/wyszukiwarka-opisow-zawodow>

7. SŁOWNIK POJĘĆ**7.1. Definicje powiązane z opisem informacji o zawodzie (zawodoznawcze)**

Nazwa pojęcia	Definicja pojęcia
Awans zawodowy	Wyróżnia się dwa podstawowe rodzaje awansu – pionowy oraz poziomy. Awans pionowy oznacza zmianę stanowiska na wyższe w hierarchii przedsiębiorstwa/organizacji oraz przyznanie wyższego wynagrodzenia i poszerzenie uprawnień, np. awans polegający na osiągnięciu wyższego stopnia wymagań formalnych w policji, w wojsku, mianowanie na wyższy stopień – awans nauczycielski. Awans poziomy oznacza zmianę stanowiska niepociągającą za sobą zmiany pozycji pracownika w hierarchii firmy, np. objęcie dodatkowego stanowiska przez pracownika, powierzenie nowych zadań, rozszerzenie uprawnień i zakresu podejmowanych decyzji.
Czynności zawodowe	Są to działania podejmowane w ramach zadania zawodowego i dające efekt w postaci realizacji celu przewidzianego w zadaniu zawodowym.
Edukacja formalna	Kształcenie realizowane przez publiczne i niepubliczne szkoły oraz inne podmioty systemu oświaty, uczelnie oraz inne podmioty systemu szkolnictwa wyższego w ramach programów, które prowadzą do uzyskania kwalifikacji pełnych oraz kwalifikacji nadawanych po ukończeniu studiów podyplomowych (zgodnie z ustawą Prawo o szkolnictwie wyższym) albo kwalifikacje w zawodzie (zgodnie z przepisami oświatowymi).
Edukacja pozaformalna	Kształcenie i szkolenie realizowane w ramach programów, które nie prowadzą do uzyskania kwalifikacji pełnych lub kwalifikacji właściwych dla edukacji formalnej.
Efekty uczenia się	Wiedza, umiejętności oraz kompetencje społeczne nabyte w procesie uczenia się (w ramach edukacji formalnej, edukacji pozaformalnej lub poprzez uczenie się nieformalne).
Europejskie Ramy Kwalifikacji (ERK)	Przyjęta w Unii Europejskiej struktura i opis poziomów kwalifikacji umożliwiające porównanie kwalifikacji uzyskiwanych w różnych państwach. W ERK wyróżniono 8 poziomów kwalifikacji opisywanych za pomocą efektów uczenia się (wiedza, umiejętności i kompetencje). ERK stanowi układ odniesienia do krajowych ram kwalifikacji, w tym do PRK.

Kody niepełnosprawności	Są symbolami rodzaju schorzenia, które ma decydujący wpływ na to, do jakich prac osoba niepełnosprawna może być kierowana, a do jakich nie powinna ze względu na jej zdrowie i skuteczność pracy na danym stanowisku. Podstawowe kody niepełnosprawności: 01-U upośledzenie umysłowe, 02-P choroby psychiczne, 03-L zaburzenia głosu, mowy i choroby słuchu, 04-O choroby narządu wzroku, 05-R upośledzenie narządu ruchu, 06-E epilepsja, 07-S choroby układu oddechowego i krążenia, 08-T choroby układu pokarmowego, 09-M choroby układu moczowo-płciowego, 10-N choroby neurologiczne, 11-I inne, w tym schorzenia: endokrynologiczne, metaboliczne, zaburzenia enzymatyczne, choroby zakaźne i odzwierzęce, zeszpecenia, choroby układu krwiotwórczego, 12-C całościowe zaburzenia rozwojowe.
Kompetencje społeczne	Jest to rozwinięta w toku uczenia się zdolność kształtowania własnego rozwoju oraz autonomicznego i odpowiedzialnego uczestniczenia w życiu zawodowym i społecznym, z uwzględnieniem etycznego kontekstu własnego postępowania.
Kompetencje kluczowe	Są to kompetencje (połączenie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych) integracji społecznej i zatrudnienia potrzebne w życiu zawodowym i pozazawodowym oraz do bycia aktywnym obywatelem. Na potrzeby opracowania informacji o zawodach wyróżniono 9 kompetencji, które zostały wybrane i pogrupowane ze zbioru 15 kompetencji kluczowych wyodrębnionych w Międzynarodowym Badaniu Kompetencji Osób Dorosłych – Projekt PIAAC prowadzonym cyklicznie przez OECD.
Kompetencja zawodowa	Jest to układ wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych niezbędnych do wykonywania, w ramach wydzielonego zakresu pracy w zawodzie zestawu zadań zawodowych. Posiadanie jednej lub kilku kompetencji zawodowych powinno umożliwić zatrudnienie na co najmniej jednym stanowisku pracy w zawodzie.
Kwalifikacja	Oznacza zestaw efektów uczenia się w zakresie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych nabytych w edukacji formalnej, edukacji pozaformalnej lub poprzez uczenie się nieformalne, zgodnych z ustalonymi dla danej kwalifikacji wymaganiami, których osiągnięcie zostało sprawdzone w procesie walidacji oraz formalnie potwierdzone przez uprawniony podmiot certyfikujący. W Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji wyodrębniono 4 rodzaje kwalifikacji: pełne, częściowe, rynkowe i uregulowane.
Polska Rama Kwalifikacji (PRK)	Opis ośmiu wyodrębnionych w Polsce poziomów kwalifikacji odpowiadających odpowiednim poziomom Europejskich Ram Kwalifikacji sformułowany za pomocą ogólnych charakterystyk efektów uczenia się dla kwalifikacji na poszczególnych poziomach ujętych w kategoriach wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych.
Potwierdzanie kompetencji	Jest to proces polegający na sprawdzeniu, czy kompetencje wymagane dla danej kwalifikacji zostały osiągnięte. Terminy o podobnym znaczeniu: „walidacja”, „egzaminowanie”. Proces ten prowadzi do certyfikacji – wydania przez upoważnioną instytucję „dyplomu”, „świadectwa”, „certyfikatu”.
Sektorowa Rama Kwalifikacji (SRK)	Opis poziomów kwalifikacji funkcjonujących w danym sektorze lub branży; poziomy Sektorowych Ram Kwalifikacji odpowiadają odpowiednim poziomom Polskiej Ramy Kwalifikacji.
Sprawności sensomotoryczne	Są to sprawności związane z funkcjonowaniem narządów zmysłów (wzroku, słuchu, smaku, powonienia, dotyku) oraz narządu ruchu (sprawność rąk, precyzja ruchów rąk, sprawność nóg, koordynacja wzrokowo-ruchowa itp.).
Stanowisko pracy	Jest to miejsce pracy w strukturze organizacyjnej, np. przedsiębiorstwa, instytucji, organizacji, w ramach którego pracownik wykonuje zadania zawodowe stale lub okresowo. Do prawidłowego wykonywania zadań na danym stanowisku pracy konieczne jest posiadanie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych właściwych dla kompetencji zawodowych wyodrębnionych w zawodzie.
Tytuł zawodowy	Jest przyznawany osobie, która udowodniła, że posiada określony zasób wiedzy i umiejętności potrzebny do wykonywania danego zawodu. W niektórych grupach zawodowych (technicy, lekarze, rzemieślnicy) istnieją ustawowo zadekretowane nazwy i hierarchie tych tytułów, podczas gdy w innych nie ma takich systemów. Przykładowo tytuły zawodowe uzyskiwane w szkołach i placówkach oświaty to: robotnik wykwalifikowany i technik, w rzemiośle: uczeń, czeladnik, mistrz, w kulturze fizycznej: trener, instruktor, menedżer sportu.

Umiejętności	Jest to przyswojona w procesie uczenia się zdolność do wykonywania zadań i rozwiązywania problemów właściwych dla dziedziny uczenia się lub działalności zawodowej.
Uprawnienia zawodowe	Oznaczają posiadanie prawa do wykonywania czynności zawodowych (zawodu), do których dostęp jest ograniczony poprzez przepisy prawne przewidujące konieczność posiadania odpowiedniego wykształcenia, spełnienia wymagań kwalifikacyjnych lub innych dodatkowych wymagań.
Uczenie się nieformalne	Uzyskiwanie efektów uczenia się poprzez różnego rodzaju aktywność poza edukacją formalną i edukacją pozaformalną, w tym poprzez samouczenie się i doświadczenie uzyskane w pracy.
Walidacja	Oznacza sprawdzenie, czy osoba ubiegająca się o nadanie określonej kwalifikacji, niezależnie od sposobu uczenia się (edukacja formalna, pozaformalna i uczenie się nieformalne) tej osoby, osiągnęła wyodrębnioną część lub całość efektów uczenia się wymaganych dla tej kwalifikacji.
Wiedza	Jest to zbiór opisów obiektów i faktów, zasad, teorii oraz praktyk przyswojonych w procesie uczenia się, odnoszących się do dziedziny uczenia się lub działalności zawodowej.
Wykształcenie	Oznacza rezultat procesu kształcenia w zakresie ogólnym i specjalistycznym charakteryzowany na podstawie: – poziomu wykształcenia odpowiadającego poziomowi ukończonej szkoły (np. wykształcenie: podstawowe, gimnazjalne, ponadpodstawowe, ponadgimnazjalne, czeladnicze, policealne, wyższe (pierwszy, drugi i trzeci stopień), – profilu wykształcenia (ukończonej szkoły) lub dziedziny wykształcenia (kierunek lub kierunek i specjalność ukończonej szkoły wyższej lub wyższej szkoły zawodowej).
Zadanie zawodowe	Jest to logiczny wycinek lub etap pracy w ramach zawodu o wyraźnie określonym początku i końcu wykonywany na stanowisku pracy. Na zadanie zawodowe składa się układ czynności zawodowych powiązanych jednym celem, kończący się określonym wytworem, usługą lub istotną decyzją. W wyniku podziału pracy każdy zawód różni się wykonywanymi zadaniami, na które składają się czynności zawodowe.
Zawód	Jest to zbiór zadań zawodowych wyodrębnionych w wyniku społecznego podziału pracy, wykonywanych przez poszczególne osoby i wymagających odpowiednich kwalifikacji i kompetencji (wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych), zdobytych w wyniku kształcenia lub praktyki. Wykonywanie zawodu stanowi źródło utrzymania.
Zintegrowany System Kwalifikacji (ZSK)	Wyodrębniona część Krajowego Systemu Kwalifikacji, w której obowiązują określone w ustawie standardy opisywania kwalifikacji oraz przypisywania poziomu Polskiej Ramy Kwalifikacji do kwalifikacji, zasady włączania kwalifikacji do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji i ich ewidencjonowania w Zintegrowanym Rejestrze Kwalifikacji (ZRK), a także zasady i standardy certyfikowania kwalifikacji oraz zapewniania jakości nadawania kwalifikacji. Informacje o ZSK są dostępne pod adresem: http://kwalifikacje.edu.pl
Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji (ZRK)	Rejestr publiczny prowadzony w systemie teleinformatycznym ewidencjonujący kwalifikacje włączone do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji. Informacje o ZRK są dostępne pod adresem: https://rejestr.kwalifikacje.gov.pl

7.2. Definicje związane z wykonywaniem zawodu (branżowe)

Lp.	Nazwa pojęcia	Definicja	Źródło
1	Awans zawodowy strażnika gminnego/ miejskiego	Ścieżka rozwoju zawodowego w zawodzie strażnik gminny / miejski kształtuje się następująco: aplikant, młodszy strażnik, strażnik, starszy strażnik, młodszy specjalista, specjalista, starszy specjalista, młodszy inspektor, inspektor, starszy inspektor, zastępca kierownika, kierownik, zastępca naczelnika, naczelnik, zastępca komendanta, komendant.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: http://prawo.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU19971230779/U/D19970779Lj.pdf [dostęp: 31.10.2018]
2	Kontrola miejsc zagrożonych	Patrolowanie miejsc wykazanych na mapie zagrożeń w danej miejscowości.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: http://www.policja.pl/pol/mapa-zagrozen-bezpiecze/33880.dok.html [dostęp: 31.10.2018]

3	Konwojowanie dokumentów	Przewóz pracownika innej jednostki organizacyjnej wraz z dokumentami.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: http://slupsk.szkolapolicji.gov.pl/download.php?s=304&id=111016 [dostęp: 31.10.2018]
4	Pojazd uprzywilejowany	Pojazd wysyłający sygnały świetlne w postaci niebieskich świateł błyskowych i jednocześnie sygnały dźwiękowe o zmiennym tonie, jadący z włączonymi światłami mijania lub drogowymi.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: http://prawo.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU19970980602/U/D19970602Lj.pdf [dostęp: 31.10.2018]
5	Szkolenie podstawowe strażników	Szkolenie organizowane najczęściej przez jednostki Policji, według programu, który odpowiada minimalnemu zakresowi określone w rozporządzeniu Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji w sprawie szkolenia podstawowego strażników gminnych (miejskich).	http://prawo.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20170001511/O/D20171511.pdf [dostęp: 31.10.2018]
6	Środki przymusu bezpośredniego	Środki służące do obezwładnienia, obejmują m.in. siłę fizyczną, kajdanki, pałki obronne wielofunkcyjne, psy obronne, paralizatory elektryczne, broń i ręczne miotacze gazu.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: http://prawo.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU19971230779/U/D19970779Lj.pdf [dostęp: 31.10.2018]

ZASTOSOWANIE INFORMACJI O ZAWODACH

Wsparcie dla pracowników i klientów instytucji rynku pracy w zakresie:

- skutecznego podejmowania decyzji dotyczących wyboru zawodu, pracy/zatrudnienia,
- nabywania nowych lub rozszerzania już posiadanych kompetencji zawodowych,
- zmiany kwalifikacji zawodowych zgodnie z potrzebami rynku pracy,
- dopasowywania treści szkoleń kontraktowanych przez urzędy pracy do potrzeb rynku pracy.

Wsparcie dla różnych grup interesariuszy w zakresie:

- poradnictwa i doradztwa zawodowego,
- tworzenia i aktualizacji ofert szkoleniowych dla rynku pracy,
- dostosowania oferty kształcenia zawodowego do wymagań rynku pracy,
- tworzenia i aktualizacji opisów stanowisk pracy,
- przygotowania lub aktualizacji opisu kwalifikacji rynkowych wprowadzanych do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji.